

Megjelen:

hetenkint egyszer, csütörtökön.

A szerkesztő lakása:

„Pestvárosánál” 6-ik szám alatt.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 ft. | Félévre 3 ft. | Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kinevezési díjakkal együtt 1 ft. 50 krral számítva — minden nyelven fölvetetnek a kiadó hivatalban. Kérjük az ígatási díjakat az ígatmányokkal együtt legfőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vehetnek.

Hirdetések díjai:

a háromhasabos petitor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kinevezési díjak minden egyes beigatásért 30 kr.

Kiadóhivatal:

Pfeitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beeskereken, hvá az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

N-Beeskerek, márczius 11.

Az „ige” testté vált.
A sokat rebesgetett új pártalakulás megtörtént.

Nincs „jobb”, nincs „bal” oldal, de van tömör szabadelvű párt, mely hivatalba leand az ország jelenlegi sanyaru helyzetén javítani.

Mi is szívünk mélyéből üdvözöljük a szabadelvű pártot, mely mint a győzelmében biztos hadsereg úgy indul a csatára. Adja az égek ura, hogy reményekben ne csalatkozzanak, és hogy sikerüljön nekik mielőbb e sokat hányalt szegény haza sorsán könnyíteni.

Mint egy tisztelt lapársunk írja: még vannak tévedezők, kik csapatjukat nem találják, s kik úgy látszik a főseregtől elmaradoznak; vannak szabad-csapatok, kik guerilla szerepre akarnak vállalkozni stb. Ezt mi mind értjük és nem is csodálkozunk rajta, mert néhány nap lefolyása alatt egyesek nem is értek még reá afelett gondolkodni, hogy tulajdonképpen, melyik csapat vezérét kövessék?

Kövessék bár melyikét, de azt szem elől tévesztienők soha sem szabad, hogy opponálások által az ügyek gyors lebonyolítását késleltetnők nem szabad, mert minden napi mulasztás csak neveli az ország kiadásainak számát, s minden halasztás az országnak milliókba kerülhet. Azért kövesse, kiki saját meggyőződését, — de meggyőződésének vagy sértet ambíciójának ne áldozza fel a haza jólétét.

A fúciónak meg kell lenni a vidéken is, de különösen megyénkben a zöld asztalnál.

A választók ezreinek ép úgy sorakozniok kell künn, a miként a választottak sorakoztak benn.

A régi jelszavak elvesztették varázsukat, a régi küzdelem üdvtelessé vált már. A választóknak számot kell vetniök az idők követelményeivel, s megszabniök önmaguk előtt az irányt, melyet követni akarnak.

Igaz, hogy nem mehet ez oly hamar, mint azt egyesek gondolják; — mert az ádáz küzdelem, mely eddig szenvedélyes táborokra szaggatta a nemzetnek politikailag érett elemeit, sok helyütt a társadalmi viszonyok mélyéig hatolt be. A különböző elvek fokozták a zokon elleneszenveket s megteremtették, a hol hiányoztak is a személyek között. Ez nem annyira a központban, mint a vidéken volt tapasztalható. — A mint mondom: a vidéken, hol a társadalmi élet képezi az élet zomanczát, ott az elvek kibékülése csak fél munka, és az is csak akkor válik igazán valósággá, ha a személyekben és viszonyokban rejlő sokkal kényesebb ellentétek is szépen kiegyenlítelnek.

Helyesen jegyzi meg e tekintetben a „Pesti Napló” t. collégánk, hogy e tekintetben a vidéki Deákkörökre vár e téren a legszebb szerep, — de vár egyuttal a volt balközépi körökre is. Az ő feladatuk most megtenni a lépést, hogy a szellem, mely irányadó a parlamentben, irányadó legyen a nemzet nagy tömegeiben is.

Csak együtt működés és testvéries egyetértés által érhetjük el azt, hogy hazánk sorsán könnyítve leand.

Mi egész megnyugvással nézünk a jövő elé s hisszük, hogy a kételyek, ha néhol talán léteznek is, nem sokára ellesznek oszlatva.

Az új szabadelvű ministerium által előterjesztett program röviden a következőkben foglalható össze:

„Az államháztartásban a rend helyreállítása, s a fennálló rendszer keretében is mindazon megtakarítás eszközése, mi az államiség veszélye nélkül lehetséges.

A közigazgatás, törvényhozás és gazdagszolgáltatás reformja s az össz-

hang megállapítása az ország kormányzatának ügy a központban, mint annak alsóbb ágazataiban.

A perrendtartásnál, csőd- és fegyelmi eljárásoknál stb. olcsóbbá és jobbá tétel.

A vasúti rendszer megjavítása, rendszeresítése a kisebb vasutak összevonása által, — a tarifa-kérdés megoldása, s a vasúti garancia terhének lehető leszállítása.

A közmunkaügy rendezése és az ez által eszközözendő megtakarítások.

Lehető fokozása az állami jövedelmeknek az adók emelése nélkül; különösen a családok és az állam megkárosításának meggátálása által.

A vasutak, bányák vas- és gyarműveknek részint eladása, részint bérbeadása által, valamint az erdők czélszerű kezelése által is az állam jövedelmének emelése.

A hatósági domesticának helyreállítása, mely míg egyfelől az önkormányzatnak föigénye, másfelől a takarékosági szellemet lesz érvényre juttatandó.

A vám és kereskedelmi szerződés előnyeinek felhasználása az ország javára addig is, míg az előkészítendő revisió megtörténik.

Haladéktalan megindítása a bankkérdés megoldásának, melyhez föltétlen jogát a nemzetnek senkinek vonhatja kétségbe.

Különösen a 153 millió kölcsön tekintetéből, de különösen is az államjövők eladásának előkészítése.

Az új kormány kimélni fogja az adófizetőket: de ha mindezen megtakarítások és erőfeszítések az ország finanziaínak teljes rendezésére nem lennének elegendők — akkor igen is hivatkozni fog a nemzet áldozatkészségére.

Ezek szerinte a legégetőbb kérdések: de vannak még mások is, mind a törvényhozás, mind az igazságszolgáltatás és közigazgatás körül, melyek megoldása az ország jobb pénzügyi helyzetétől és a törvényhozás idejétől függ.

Ime, ezek azon programponozatok, melyeknek keresztülvételére a közjogi pártok egyesüléséből kikerült kormány törekedni fog. Hogy lépteit minő siker fogja koronázni, az a köréje gyülemő elemek szilárd tömörségében fogja birni teljes garantiáját.

A magas kormány mindent el fog követni, hogy az ország anyagi helyzetén mielőbb a lehetőségig segítve legyen, de hogy e nehéz munkáját keresztülvihesse a mi áldozatkészségünkre is szüksége van.

APRÓSÁGOK.

Névnem alkalmával, büszkén el merem mondani, hogy oly megtisztelésben részesültem t. barátaim részéről, a melynek felére sem voltam érdemes! A hozzáam intézett számos baráti levelek között, kettő versben így szólott:

„Frígyes barátom! élj csak annyi név napot,
A hány betűt mutat hetenkint kis lapod.” —

„Ki, ha misét halgat: kegyes;
Ki, ha előtánczos: begyes;
Ha ir, társalg, zenél: ügyes;
Ha szól, „ok”-os nem ürígyes;
Mint férj, s apa: családígyes;
Mint szerkesztő: közösígyes;
Ezen férfi: Balás Frígyes,
Legyen szerencsével frígyes.”

Az országgyűlési 48-as párt manifestuma a „M. Ujság”-ban megjelent. A régóta elkopottat frázisok, benne ezúttal a balközép ellen fordítják előket. Tiszát szídják Deák helyett. Ennyi új van az iratban.

(Nagy-Kikindán—Beeskereken.) Schossberger de Torna bankár lóháton embert küldött a turai távirad-hivatalhoz egy sürgőnyt feladni. Az illető annyira bizott a paripában, melyet alája adtak, hogy versenyre kelt a telegrafnál, úgy elvágott, hogy többé vissza se került. Minap beállit az a'ajmegeyi pandurkapitányhoz egy legény és kéri, hogy szegődtesse maga mellé pan-

durnak. A körözöttet személyleírás nyomán a kapitány azonnal ráismert a lókötőre. Hogy is mondja Petőfi? „Tegnapelőtt Nagy-Kikindán Beeskereken — Ma meg már egy karesu fakón — a deresen.”

Az egyesülés a pártok magánéletét is mind mélyebben áthatja. Baloldali polgártársaink a ház „túlso” oldaláról, szívesen kezdik látogatni a hajdani Deákkört, és általános elismerik a Deákpárt szervezési talentumát és azt, hogy nemcsak eszmék, hanem a comfort dolgában is eddig csak a többség állt nyugat-európai színvonalon. A Lloyd-épület nagy terme, mely hajdan annyi fényes bálnak s ujjában annyi politikai értekezletnek és — valljuk meg — ármánynak volt színhelye, és kényelmes mellékhelyiségei csábítólag hatnak a bihari pontok hőseire is, és má már bizonyos, hogy e „fensőbb tekintetek” győznek, és az egyesült szabadelvű párt megtartja clubhelyiségül a volt Deákkör termeit. A baloldali zongorája is átköltözött már a szénatérrel a lánchíd-térre, s most már a miniszterek akár zongorakíséret mellett adhatják elő programjukat. A deákpárti tagok többsége csak ma vett tudomást e zongora létezéséről; egy zenéért képviselő pedig tegnap este komoly értekezést tartott azoknak, akik hallgattak, a zene lélekszelidítő hatásáról, bezonyítván ekképen, hogy a kérdéses zongorának tetemes része van az egyesülés létrejövételében. A zongora ennélfogva, bár kissé el van hangolva, sőt a rozsz nyelvek szerint néhány hurja le is van pattanva, nagy becsben tartatik, a „régí pártviszály”-ékeszőlő, mert számokban beszélő emlékei azonban, a volt Deákkör és baloldali kör pénztári s egyéb könyvei a nemzeti muzeumba fognak letéetni, intő példának a késő nemzedékeknek, hogy majd akkor, mire az e lapokba bejegyzett nevek viselői porrá s hamuvá, a Posner K. L. gyárából került könyvek pedig „régí magyar nyelvemlékek”-ek lettek, forrasul szolgáljanak a költőnek, ki egy tragikomikus hősköteményben meg fogja írni a hét éves háború történetét, a homizión és homioizión ujjab kiadását. Pulszky Ferencz, mint halljuk, külön szekrényt akar e nagybecsű emlékek számára készíttetni, még pedig koporsó formára. — Béke a mult hét év poraira!

(Nem esoda hogy Ausztriának is van deficitje.) Thun Leo, Clam-Martinitz et consortes egy szélesebb körben megindított gyűjtés eredménye gyanánt mintegy három milliónyi kerek összegecséket küldtek ki a karlista hadak támogatására. De a péterfílek, melyeket ugyanezen buzgó urak szállítottak Rómába, még magasabb összegre rug. Szinte látjuk mint világosodik e hírre — Lonkay úr ábrázolja.

FONTOS ÜGYEK.

A kormány előterjesztést teendő képviselőházban, illetőleg felkéri a házat, hogy a részletes tárgyalást csak e hét folytán kezdje meg időt engedvén ez által az új minisztereknek, hogy magukat tárczáik költségvetésének részleteire nézve is tájékozhasssák. Egyuttal azon felhívást fogja intézni a ház mindenik pártjának hazafiaságához, hogy a tárgyalás hosszúra nyújtása által ne akadályozzák a kormányt az államháztartás rendezésére irányuló munkatervének sikeres megvalósíthatásában.

Mulhatlanul szükségessé teszi e felszólítást már csak azon körülmény is, hogy a kormány adott indennity a folyó hó végével lejár, s ha a részletes tárgyalás addig be nem fejeztelnek, egy újabb indennity-törvényjavaslatot kellene tárgyalás alá venni és megszávanzi, a mi újabb idővesztetéssel a parlamenti munkálkodásnak újabb czéltalan, egészen meddő fecsérítésével lenne egyértelmű.

Épen oly nyomatékosan követeli a budgettárgyalás gyorsított befejezését azon távolabbi tekintet is, hogy lehetővé tétessék a jelen országgyűlésnek mielőbbi — a kormány által április hó végére tervezett — feloszlása, és az új országgyűlésnek oly időben leendő megnyitása, hogy a kormány nagyobb szabásu reform-javaslati még ez évben törvényerőre emelkedhessenek.

Oly nagy és fontos érdekek teszik kívánatossá a jelen országgyűlés legalis tartamának megrövidítését, illetőleg — a mi nélkül az nem történhetik meg — a költségvetés részletes tárgyalásának mihamar leendő befejezését, hogy a pártok hazafias jóakarátában kellene kételkednünk, azt tevéen fel, miként a kormány felhívása nem fog mindeniköknél viszhangra találni.

Middőn az új kormány magát a háznak bemutatva, mindenik pártárnyalat azon kijelentést tévé, hogy nem fog irányában akadékos oppozitíót képezni. Itt az első alkalom ezen ünnepléses kijelentés beváltására. Beváltására a legkisebb elvi áldozat nélkül, egyszerűen valamennyi párt hazafias érzületének constátálásával!

„N. H.”

Társadalmi viszonyok.

A polgári elem Magyarországon nem bir oly dicső multtal, mint pl. a nyugat-európai cultur-államokban. Oka az, hogy nálunk a kereskedés, ipar csak igen lassan fejlődött, ennek következtében a polgárság nem belülről kifele, hanem leginkább bevándorlás által kívülről képződött. S innen van az, hogy épen ezen osztály honunk történelmében a legújabb időkhöz a legjelentéktelenebb helyet foglalta el.

Hol előbbeni időkben nálunk a polgári elem compact egészsze szilárdult, ott magát a minden oldalról elszigetelő kasztzselem is meghonosult. Innen eredt azután azon sajátosság tünemény is, hogy sem a politikai és társadalmi szabadság, sem a művelődés és iradalom terén a polgárság reformindító nem volt, sőt talán egyenjogosságtól is a vidéki nemes-ség reformharczának köszönheti.

Mindezt azonban nem szemrehányásképen mondjuk. Azon általános okok, melyek nálunk az ipar felvirágzásának útját állották, megakadályozták egyszersmind egy anyagilag hatalmas polgári osztály fejlődését is.

Azon elismeréssel azonban tartozunk polgárságunknak, hogy a legújabb időkben a haladás eszméi iránt bő fogékonyságot mutatott s ha haladásunk indítója nem is, de hátráltatója, akadályozója sem volt.

Polgári elemünk a legújabb időkben mindazonáltal a fejlődésnek egészen új phásisába lépett. Most, midőn az elszigetelő korlátok nem léteznek többé, neki jutott azon nemes feladat, hogy a művelődés, az ipar és kereskedés fejlődésének gyújtópontjává váljék, reá háramlík politikai és művelődési munkáink jelentékeny része.

Hogy pedig ezen missiónak tökéletesen megfeleljen, szükséges, hogy polgári elemünk még jobban megszilárduljon. Legelőbb is 2 jövendő nemzedék munkája leszen, hogy polgárságunk a fejlődés azon fokát foglalja el, melyen az előrehaladt tartományok polgársága már régóta áll.

De ha a polgárságunknál mutatkozó korjelenségeket megfigyeljük, féltő, hogy ezen fontos társadalmi osztály még nagy veszélyeknek megy elébe. A középkori nézetekbe való visszaesésektől kevésbé lehet ugyan tartani, a legnagyobb baj a polgári erények napról-napra mindinkább észrevehetővé vált súlyosságában rejlik. Az egyszerűség, ernyedetlen munkásság, családi érzék, retentellen jözanáság azon tulajdonok, melyek által a polgárság mindenütt hatalomra vergődött. Hol ezen tulajdonok hiányzanak vagy csak már fogytán vannak, ott a polgárság mindenütt biztos vesz-tének örvénye felé közeledett.

Polgárságunkat is ezen veszély fenyegeti. Polgárságunk magasabb köreiben az arisztokratia majmolása foglalt helyet, kivált az arisztokratia azon tulajdonságainak majmolása, melyek kiválóan ezen osztály korjelenségeit teszik ki. Azon ártalmas és káros tünemény: a valódinál egy fokkal magasabb rangunk látszani, már-már járványos lett nálunk. Ha már az apa nem lehet is mágus, vagy legalább fertály mágus, úgy minden törekvése oda irányul, hogy legalább fia a haute-crème-be felvétessék. A gazdag gyáros fia ritkán lesz gyáros; nem szorult reá, eleget szerzett az apja. Ő már nagy úr, fiatal mágusok társaságába tolakodik, büszke reá, hogy X. gróffal vagy Y. báróval per tu; — kártyáz s egyéb „nobilis” passiókkal tölti idejét. Persze, hogy a mágusok között csak a „megtúrt” szerepét játszza, mit nem ritkán vele éreztetnek is, de hát elvégre is ez csekélység azon szerencséhez képest, hogy ily nagy uri körökben forgolódhatik. Néhány év mulva szerencsésen odaig viszi a dogot, hogy roppant örökségének végképpen nyakára hágott.

Ezen vágy: mihamarább a polgári munkakörből kilépni, akadályozza egyszersmind a polgári elem között a jelentékenyebb tőkék felhalmozását is.

Középszerű vagyoni állapotok keletkeznek, melyek ritkán élik túl a harmadik nemzedéket. Ha a nagyapa üzlete mellett megmaradt volna, az unoka milliomokkal birhatna, azonban kényemesebb az arisztokratát játszani és az unoka koldussá lesz.

Amit a polgárság magasabb köreiből mondotunk, azt az alsóbb köröknél is észlelhetjük. A gyáros arisztokrata akar lenni, a kisebb iparos pedig megtakarított filléreit nem arra fordítja, hogy üzletét nagyobbítsa, hanem vesz magának szőlőt vagy földbirtokot. Elhanyagolja üzletét, frequentálja a vendéglőt s kávéházakat, játszik és politizál, kocsit, lovat tart, s egyáltalán a földesúr szerepében kíván tetszeni. Ennek következtében üzlete hanyatlík, végre néha nem szívesen egészen kénytelen azt abbahagyni. A kis földbirtok tán elégséges volna arra, hogy egy földművelő családot tápláljon, de a minden kényelmet megszokott polgárcsalád igényeit

kielégíteni nem képes: következnek azután az adóságok, a földbirtok dobra kerül, az előbb virágzott polgársáladal nincs többé, csak egy proletársáladal van több.

Polgárságunk legnagyobb átká, hogy nem akar polgárság maradni. Az egyik az arisztokratia, a másik a földbirtokost majmolja és tönkre megy utána. A tőke felhalmozódása helyett annak szétforgácsolása lép előtérbe.

Fel fogja-e ismerni polgárságunk azon veszélyt, mely őt ezen káros irány miatt fenyegeti? Lesz-e ereje és öngyőzése, hogy nemzedékeken át szigorúan ahhoz tartsa magát, mi által egyedül válhatik a polgárság nagygyá, a munkához? — Akarjuk hinni nemzetünk érdekében, országunk jövőjének érdekében!

Gy. X-k.

A hivatalos jelentések carambolázása.

Miután Torontálmege főmérnökének, a megye utépítésze tárgyában főispán úr Ö. méltóságához intézett hivatalos jelentése, a „Torontál”-nak I. évi 8. és 9-ik számaiban is közzé tételezt, s ama jelentésben az én 1874. évről szóló számoltató jelentésemre is történik meglepetés szülte hivatkozás, s abban utaink rendkívüli rosszaságának okául, a Nagy-Becs-kerek városára kivetett közmunkeerő rosszul lett kiszolgáltatása hozatik fel: el nem mulasztatom ama jelentésemre néhány jóakaratu megjegyzést tenni, előre is kijelentvén, hogy nem szándékom hírlapi vitát előidézni s hogy e tárgyhoz ezen terehen hozzá szólni többé nem fogok.

A megyei főmérnök úr, oly élesen kel ki jelentésében, az én számoltató jelentésemnek a közmunkeerő s a közlekedési utakon állapota vonatkozó része ellen, hogy abból bizvást azt következtethetném, miszerint egész számoltató jelentésemet alapjában megtagadni, azt valótlanosságokat tartalmazó s szemfényvesztésre czélzó félrevezetőnek feltüntetni igyekszik, ha őt mint kedélyes s irányomban mindig jóakaratu tanúsító barátot nem lett volna alkalman megismerhetni.

S ámbár meg vagyok győződve, hogy ez neki még akkor sem sikerült volna, ha ezt tenni valóban akarta volna is, miután az ő részén csakis a szakértelem, az én számoltató jelentésem mellett pedig a tények is harcolnak, s ily körülmények között, a nagy közönység inkább hajlandó a tények és nem a szakértelem után indulni, s azoknak és nem a szakértelemnek igazat adni; mindazonáltal el nem mulasztatom számoltató jelentésem megtagadott részének védelmére kelni, a magam igazolására némelyeket felhozni, de egyuttal a megyei főmérnök urat, utainknak járhatóvá tételére irányított nemes törekvéseiben is ösztönözni buzditani.

Mennyiben szolgáltatott le pontosan Nagy-Becs-kerek városa által a reá kivetett közmunke a mulban s legközelebb a mult tavaszszal és ősszel? azt nem tudom; mert annak akkori-pontos kiszolgáltatását s a kijelent munkának lelkiismeretes teljesítését ellenőrizni, akkor még nem az én feladatomhoz tartozott s azért a felelősséget magamra nem vállaltam, miután jelenlegi hivatalomat én úgy-

szólva csakis 1874-ik évi szeptember 30-án vettem át, minél fogva számoltató jelentésem összeállításánál is, nagyrészt csakis az illető előadók által betervezett hivatalos jelentésekre voltam utalva; — de annyit igen is tudok s szakértelem nélkül is mondhatok, hogy feltéve de meg nem engedve, miszerint a város által a közmunke tartozás rosszul lett volna is leróva, e körülményt a torontálmegei utak járhatatlanságának okául feltüntetni akarni, még is csak nagy gyengesség. Avagy talán jobbak a szárcsa-módszi, klek-szt-györgyi, kanak-hajduciczi, hajducicza-györgyházi, partos-szóka, melencze-t-becsei stb. utak és töltek, hol pedig a közmunke tartozás pontos leszolgáltatása ellen a főmérnök úr nem kel ki, a becskerek-écskai, avagy becskerek-arádai utaknál? éppen nem, de rosszabbak! hisz éppen a melencze-török-becsei utvonallal járhatatlan rosszasága szolgáltatott nagyrészt okot arra is, hogy számoltató jelentésemben az itteni utépítéséknél divó rendszer ellen keltem ki.

Megengedem én, hogy e közmunke tartozásnak rosszul leróva, részben oka lehet az utak rosszaságának, — de hogy a bajnak főoka a rendszerben rejlik, az itt bővebb indokolat nem igényel, miután az közudomású dolog; s itt bátor vagyok a megyei főmérnök urat, az e tárgyban a megyei közgyűléshez betervezett alispáni jelentés újabb figyelmes elolvásására utalni.

A mi a főmérnök úr jelentésének többi részét, nevezetesen az utaknak, honnan és miként leendő meghomokoltatását és kavicsoltatását illeti, az reám nézve igen kedvező benyomást tett s azon tervnek kivétele esetén, őt legelőször üdvözölni el nem mulasztandom; s ha a mostani utöltések egy a jövőben homokkal és kavicsal betelepített országutaknak alapját kell hogy képezék még a rendszer is hajlandó vagyok elfogadni, de azt megvártam volna a megyei főmérnök úrtól, hogy ebbeli tervetét nem most, hanem akkor nyújtotta volna be a megyei közgyűléshez, mikor ezen mostani utöltések felhívását javallotta, s hogy az egyik évben elkészült töltések, a következő évből homokkal és kavicsal leendő betöltéséért conditio sine qua non-nak állította volna föl, s inkább kevés, de jó, mint sok, de rossz töltés építésén fáradozott volna. Ha pedig ennek kivételéhez a pénzalap hiányzott és jelenleg is hiányzik, de még talán a jövőben is hiányzni fog, akkor az alap elkészítésére fordított munkáért elvesztésén s jelenlegi utainknak járhatatlanságán méltán elbusulhatjuk magunkat és a költővel együtt bánatos kebellet énekelhetjük, hogy: „beleszem, benne vagyok, talán ki sem szabadulok.”

És miután a fentebbiekben a homokkal és kavicsal tetőzendő utépítési rendszeri részemről is írtam, az elfogadhatatlan tartom, s a megyei főmérnök úr kijelente azon helyeket, honnan a homok és kavics beszerezhető lenne, már most itt az ideje, hogy az azon anyag beszerezésére megkívántató pénz-alap előteremtésén egyenként és összesen is jóakaratu közreműködjünk, én a magam részéről különösen is igérvén, hogy a jövőben Nagy-Becs-kerek városára kivetendett közmunke tartozás pontos és lelkiismeretes leszolgáltatását

szigoruan ellenőrizni fogom s többé alkalman nem szolgáltatanduk a megyei főmérnök úrnak arra, hogy a torontálmegei utak rendkívüli rosszaságának bünbakjaul Nagy-Becs-kerek városát állítsa oda.

Kulifay Lajos,
polgármester.

Szives felhívás!

A „Magyar tisztviselők országos egyesülete” működését — alapszabályai értelmében — tisztán emberbaráti, társadalmi és szellemi alapra fektetvén: erkölcsszemléi eszközök és közhasznu intézkedések által kíván hatni: a tisztviselő önrésztének előmozdítása, az összes hazai tisztviselői kar becstelenségének fenn-tartása, állami érdekü és közhasznu hivatásának méltó betöltése, valamint az együvértartás ér-zületének ápolása és a szellemi művelődés és önképzés minnél tágasabb és kiterjedtebb körben leendő emelésére és elősegítésére.

E célból a választmány határozata folytán a kebeléből alakult közművelődési osztály — mely kiválóan a tisztviselők szellemi érdekeinek előmozdításával foglalkozik, — elhatározta: miként egyesületünk alapszabályai értelmében, egy könyvtár felállítására a szükséges lépéseket meg fogja tenni.

Sajnosan be kell azonban vallanunk, hogy egyesületünk, — jelenlegi zsege anyagi ereje miatt, — e nemes szándéka keresztülvitelé- vagy megvalósítását csak a távol jövőben várhatná: ha nemes emberbarátok s a tisztviselői kar szellemi érdekeiért mindenkor áldozni kész hazafiak, ez önzéstelen szándékában nem támogatnák.

A „Magyar tisztviselők országos egyesülete” bizalommal fordul ez okból mindazokhoz, kik a tisztviselői kar szellemi s ezzel kapcsolatban a haza szellemi és anyagi emelkedését szívukön viselik: kiknek tehetségükben áll, a tisztán művelődési szempontból létesítendő egyesületi könyvtár ügyét előmozdítani: méltóztatásnak könyv- vagy készpénzbeli kegyes adományokkal egyesületünket e törekvésében gyámolítani s így mintegy lehetségesé tenni azt, hogy a hazai tisztviselők is birjanak melőbb oly szellemi csarnokot: melyben önművelődésükre — a haza és közjó javára — a szellemi táplálékot megszerezhessék.

Ez adományok vagy az egyesület örök tulajdonába átmenő könyvekből, folyóiratokból, hírlapokból stb.-ből — vagy egyszer mindenkorra nyújtandó s ugyane czélra fordítandó pénz-segélyből állhatnak. Az egyesületi könyvtárnak bizonyos időre kölesönként átengedett könyvek épségben tartásáért az egyesület kezekedik.

A kegyes adományozások a „Magyar tisztviselők országos egyesülete” helyiségébe (Budapest, V. kerület, Wurm-utca 2. szám II. emelet) küldendők.

Budapest, 1875. márczius hóban.

Wühl Jákó, Hoffmann Sándor,
egyesületi könyvtárnok, egyesületi I. alelnök.

A monopolum ellen és mellett.

(Folytatás.)

II.

Van a szent István koronája alatti orszá-gokban összesen 18,735 lakhely (város, mező-város, falu) és egymásra van e lakhelyeknek legkisebb számításba véve 4—4 száz darab 100—100 forint értékű marhája ló és ökröfélékben. Mondja ki a törvényhozás azt, hogy minden 1000 frt. értékű marhára évenként kiro 3 uj frtot, miüből évenként lesz: 22,482,000 frt. bevétel. Ezen összegből kárpótolhatja minden erőködés nélkül a marhákrok minden előforduló káreseteit (a drága, luxus-lovak csak egy bizonyos meghatározott, törvény által körülirt maximumig lehetnének biztosítva a visszaélések fékezése végett), és mégis évenként megmarad 9—10 millió forint tiszta jövedelme.

Nem kell azonban itt felednünk azt, hogy az apróbb állatok, mint a juh-, a kecske-, disznó-féléket egészen kihagytuk a számításból; a mi alkalmasint 5—6 milliót behozna a konyhára, akaram mondani az állam pénztárába, ha ezeket is a biztosítási szándékba, tervezetbe bevonjuk.

Indokolni tudjuk a marhákrokra a biztosítási díjak tervezetünk szerinti netalan fel-emelése ellen való felszólalásokra nézve azon körülményt, hogy biztosítások esetében az ifjú marhákban (el nem károsodhatván, vagy ha igen, mást szerezve kárpótlásuk árával) mindig nő a pénz, s másfelől az igas marhákul birtokosaiknak jöltartás mellett ily körülmények közt nagyobb és folytonos használattal mindig megfordul, visszafizetődik az értük fizetett biztosítási díj. Ez, s ehhez hasonló körülmények, az országszerte előforduló sűrű károsodási esetek és a járványos betegségek is a mellett bizonyítanak, hogy a biztosítási ár épen nem valami túlságos nagyra van téve tervezetünkben.

Van továbbá a fennmelt 18,735 lak-hely, mindenikének — egyiket a másikhoz véve — 100,000 frt. értékű vagyonra épület, butor, ruha-féle és terményekben; mondja ki a törvényhozás azt, hogy minden értékű 1000 frt. értékű vagyona kiro 4—4 frtot évenként, és ezen összegért kárpótol tuz-kár esetén minden felmerülhető tuz-károk, és lesz a magyar állannak évenként ebből a biztosítási ágból egyedül 7,494,000 frt. bevétel, melyből minden káreseteket évenként könnyen, jatsva kárpótolhatná és mégis évenként 2-3 millió frt. tiszta jövedelemnek örvendhetne.

Van még továbbá az idéztem 18,735 lak-helynek egyre-másra 10,000 frt. értékű jégkár által elkárosodható terménye, gabona, kaszáló szőlő, gyümölcs, dinnye, dohány, kender, len stb. féleben. Mondja ki a törvényhozás erre is, hogy minden 100 frt. értékű, ily jégkár által elkárosodható terményre kiro 3—3 frtot évenként, mely díjért kárpótol minden nével névezendő jégkárokat, és lesz a magyar állannak ebből az ágból évenként: 5,620,500 frt. bevétel.

Az arány ezek szerint ez lenne: a marhákárnál: 100 frt. után: 3 frt., 50 frt. után: 1 frt. 50 kr., 25 frt. után: 75 kr. stb.

A tuz-károknál: 1000 frt. után: 4 frt., 500 frt. után: 2 frt., 100 frt. után: 40 kr. stb. A jég-károknál: 100 frt. után: 3 frt.,

50 frt. után: 75 kr. stb.

A biztosítási díj hasonló okok minden esetben tud felmutatni a marhá- megis 35,500, hogy egyes megterhelése, ezen ügyek szög tökélet 20 millió frt. delem, a több kárpótlására.

De legy s azt a 20 lere, vagy az az a nagy jég-károknál jeseu biztosítási jölt, vagy mely általny oly egy vívliokkal felet alatt is...

Ezen elmulva, ha sz másik agat, forinttal felte érdekekben: megterhelő- állannak jöl- lium-féle jöl- mint fennle- jég-kár eset- s aldas kísér- lepten.

Nem mondunk: s mind ez a e nem jöhet, az igaz, hogy e s elfogadás- nyeremények az államra n hatalan, hogy elő nagyobb- sabb éveket k- kevésbé káro- oly kifogyhat- nem esal, na- lesz az egész- emelve, hogy kívánatos, ne- Es itt a kérdés, mi to- delyezett hon- Az állam, a rendelmek a n- nek többé n- az állam el- birtak. Vagy engedélyeze- megfelelő tök- kárpótolhatn- helne segíten- szabadalmat n- kötelezte m- engedélyeket- maga az állam- tani. Végül, megalkunni: s mal szemben- lassuk, mely- is lenne, ha- emancipáltan- sok, ostarat- jég-károkat — és ezt annal- telheti a nem- biztosító-egy- kívül jövedel- ségre vetem- szalmás, vagy- gadnak bizt- ember a sor- még mened- a mostani ily- teknd.

A jég mit

Harmecz- valaki, hogy a az emberi ház- oly nélkülözhe- világeresked- kedjék. Pedig ez idő szerin- is tekintélyes- A jégfog- mervet kezd- rendkívül sok- szok, a fagy- italok készítő- mérdék és ko- fogyasztanak- jobbmódu csat- jégvermet tar- lokra fordítás- vezetes szerep- használatra; m- gyuladásoknál- mérsékelt éga- nélkül; mennyi- tékonyabb lehe- gövök alatt! (Eszak-Ameriká- tetlen a jégbe- gyomorhántalm- lakosra nézve- dás jég nélkül- labb sokkal töb- vek veszélyese-

TÁRCZA.

Margit.

(Folytatás.)

A búcsúzás.

„Gyermekem, Margit, te nem a régi szive legtitkosabb érzelmét anyja kebelébe kiontó gyermek vagy, te rejtegetsz valamit anyád előtt. Hosszabb ideje aggódva kísérlek minden tetteidben s örködöm feletted álmatlan éjeiden s örökös bú fellegebe borított napjaidon. Mond meg igazán szerető anyádnak, hisz én mindent tudok, te szeretsz?”

„Igen anyám,” susogá Margit imaszerűen kezeskéjét szivére téve, mintha valami nagy búnt vallott volna be, égő arcczal, „Szeretek, de remény nélkül s ez több a halálnál, az örök kárhozatal.”

„Miért remény nélkül, hisz Árvai a ifju sziv egész hevével érte. Vagy másnak jöt-tel tudomására?”

„Bár ne jöttem volna soha erre, vagy Óhalmára, vagy ne adna az ég szivet oly hón szeretni, oly hón szeretni azt, kinek szive gúnyként csak játékokt üz egy ártatlan kebel legszentebb érzelmeivel, kinek szive már nem szabad. Igen anyám, mindent tudok. Hantos, a tisztartó mindent közölt velem, ő más szeret.”

„Hazugság, hitvány ármány, leányom, ne hidd, egy szó sem igaz az egészből. Árvai szive még tiszta s ment az élet ármányos szövevényeitől. Hantos, mézesszavu kígyó, ki Árvai elleni gyűlölet s titkos bosszúból szive-velde akará döfni a mérges tört, a kétyel halálos fulánkját.”

„Hazugság, hitvány ármány!” hangzék erős férfi hangon, a kesergők mögött ismételve, s a kétkedő Margit s Erdődiné előtt boldogságtól sugárzó arcczal Árvai állt.

„Anyám, kedves anyám!” rebegé Margit megmentéd leányod, s boldogságtáras tekintettel nyugovók szeme Árvain.

„Imádott Margitom, ön szenvedett, kimondhatlan sokat szenvedett, mivel tehetem ezt jóvá, mert én voltam mindennek oka,” mondá Árvai hével Margit kezeskéjét dobogó kebelére szorítva.

„Oh Istenem!” rebegé Margit, „ily boldog perczenet, feledtetné egy egész élet szenvedését!”

„Boldog, életem legboldogabb pillanata,” mond hével Árvai kebelére szorítva Margitot. S a pár percz, míg Erdődiné távol volt, az egygyé olvadit ifju szivek anyi édes vágya és boldogító reménysege egy szent fogadalom örök köteleke által teljesedésbe ment.

„Nem hiheti ön imádott Margitom, mily nehéz szívvel távozoim Óhalmáról,” mondá benső megindulással Árvai.

„Nem úgy Árvai,” viszonza az erőlelkű nő a habozó férfi szavaira. „Frigyünk szent fogadása élni fog a siron tul is. Igen, szivem öné, csak öné a sirig s azontul is; de ne fedlje ön, hogy szent köteleesség vár öntre távol hazában, fúni kötelme készit őnt egy kétségbeesett atya segítségért,” zárá be kenetes hangon a lelkes szűz.

Árvai megszégyenülve s a nagylelkű szűz nemeslelkűségétől elragadva állt Margit előtt s fellekesülve mondá ujra megerősített szándékában. „Oh, most örömmel távozoim, imádott Margit! Velem lesz hűségged szent szellemc őrangyalként bánatomban örömben mindenütt, s ha végzetl úgy akarná, hogy a nagy tenger örökre elválasszon bennünket, ott fenn ott Margit, tul a siron, örök lesz szerelmünk, nincs többé elválás. Isten önnel, isten önnel, imádott Margitom!...”

Árvai távozott s Margit még sokáig ott állt az ablaknál, hol utóljára Laci kebelére borult s dobogó szivvel integetett fehér kendőcské-jével a távozó után. S midőn a távozó a távol ködében eltűnt önkénytelen könyek tödultak szemébe s oly őrésnek találta a világot, s olyan kimondhatlan fájo érzet facsarta össze szivét, mintha az azonnal megakarna szakadni. Ott fenn, tul a siron, örök lesz szerelmünk hangozék szellemeszerűen fülében szüntelen. Felkeresé hárfáját, de a zengzetes hurók, nem hangozak vissza úgy a régi vidám dalokat, mint máskor. Madarkai nem üdvözlék a liget ébredését oly boldogan csevegeve, mint egyébkor. Minden szomorú, igen szomorú volt körülé.....

A kisértés percei.

Árvai Széleshez ment búcsúzni s a hivatalát illető dolgok lehető elrendezése végett. Mig Óhalmán volt erőlelkűen viselé magát,

de midőn utközben magára hagyva multjáról jövőjéről s szive hálványáról, az annyira szeretett Margitól gondolkodott oly ridegnek kihaltnak látott mindent maga körül; s szivét azon titkos gondolat, valjon visszatérhet-e valaha szeretett honába, látandja-e még Margitot, ott lehet akkora az óhajtott czél, hogy már tan a végsővel s kétségbeeséssel küzdő apján segíthessen; annyira összesajtolá, mintha minden perczben meg akarna szakadni. De a már férfikorba lépő ifjunál győzött a józan s nyugodt megmondolása a körülményeknek s azon gyermeki haláérzettel páros fúni szeretet, mely inkább feláldozza önmagát, mintsem azt feledni, mit teljesíteni szent köteleesség szólítja. „Mit érne nekem egy a gyönyörök és örömök legkifogyhatlanabb nemeivel kínálózó élet, ha késő napokban mardosó méregként lelketem azon titkos bánat ölné: távol hazában elhagyta, megtört szivvel hagyam azt sirba szállni, kinek mindenem köszönöm,” gondola magában.

Hosszúnak, kimondhatlan hosszúnak tűnt előtte az ut, mig Széleshez ért. A városka harangjai ép estimára szólítának, midőn oda érkezék, s Árvai mely gondolatokba merült lelke, mely álomból ébredőhöz hasonlóan ébredt fel e rég nem hallott egykor lelkének annyira ismeretes hangra. Titkos imaként haták át lelkét a gyermekkor egykori emlékei s álom-képhez hasonlóan merültek fel előttök azon boldog órák, hol még az élet küzdelmeit s bánatot nem ismerve, csak öröme ébredt, s vidámon zárá szemét nyugalomra.

Szélesi meglepetése nem csekély volt, midőn Árvait látá belépni. „Ah Árvai úr, ön itt! S ön csakugyan abban állapotott meg, mint irá? No már ezt csakugyan nem hihetem.”

„Már pedig hogy Szélesi uram szándékom felől meggyőződhessem, némi szükséges köz-lendők után, búcsúzni jöttem.”

„Ohó!” kiáltá Szélesi, „csak ne olyan tüzesen, ügyvéd úr, még ki sem hagyja az embert beszélni. Hát bizony azt akaram még mondani, hogy elkésett szándékával; mert, mint a gróf egy leveleiben írja, Befagfalvi már elhagyta Amerikát s rövid idő alatt nálunk lesz.”

Árvai élesen Szélesi szemébe tekintve, mintha onnan akarná kiolvasni, vajlon nem csellel akarják-e körülhalózni, pár perczig redőbe vont homokkal foglalkozék önmagával. S az ifju képzelődés gazdag kedélyen azonnal

villámként futott végig a gondolat: ez csel! S hidegen felelé a ravasz Szélesi megjegyzésére: „Annál jobb, így annál előbb találkozhatom atyámmal. Elébe sietek!”

„De már, ha kéréndem szabad, miért vesztegetné a drága időt az elibe utazással, ha rövid idő alatt amugy is köztünk lesz? Vagy tán kétkedik?”

„Hogy épen kétkelédnem, azt nem mondom, de lassa, bácsikám, mivel az idővesztegetésről beszélt, már erre azt kell felelnem, hogy idővesztegetés-e az ön előtt, ha a gyermek minden mását feledeve, szeretett nevelője elé siet, hogy annak minden perczét szenvedéseiben türethetőbb tegye? Oh kedves Szélesi úr, nagyobb önmeggyőzésre volt Óhalmán szűségem s nagyobb lelkiérő kívántatott arra, hogy a sziv első gerjedelmében legédesebb vágyait a köteleességnek alárendelje.”

„Hogy, hogy?” kérdé Szélesi kíváncsian, mintha miről se tudna.

„Második féleben Óhalmáni tartózkodásom alatt egy nőt ismerék meg, ki örülten szerettem, de a már-már a kétségbeeséssel határos szerelmem, hidegséggel, ellenszenvvel viszonzatott. S az utolsó órában, midőn távozoim kelle, szegény Margit ájulva rogy anyja lábaihoz s valja be mennyt szenvedett ártatlan rutul megcsalt s másnak rosszelkűsége által enlémitott viszonérezelme miatt.”

Szélesi szeméi könyekkel teltek Árvai szavaira. Igen, megrendíté egész valóját Árvai nemeslelkűsege. „Hadd szorítsam önt keblemre, nemes férfit!” kiáltá elragadtatva. „Oh bár ily gyermekeket nevelhetne minden atya, s ily tisztán megörzené minden gyermeksziv az alyai vagy anyai intések és szeretet szózatát!...”

Mennyit kíván ön tölem ultra s atyja addigi felsegédésére? Szóljon ön, ily gyermeknek rendelkezete áll mindenem! Vagy nem is, mi együtt utazunk Bécsig.”

Árvai csak bántulta e rögtöni változást. „Mégis tehát nem alszik ki az emberben egészen az az isteni szikra; lett légyen bár az a pénz halmaz vagy a mindennapi élet küzdelmei közt is közönyös vagy hideg” gondola magában. Csak alkalmas lendület, illető szellet kell, mely a már alvó szent tüzet felszítja, az emberiség ismét diadalmasan feltámad a halandó-ban. Oh mi szép, embernek lenni!

(Vége következik.)

50 frt. után: 1 frt. 50 kr., 25 frt. után: 75 kr. stb.

A biztosítás ezen ágánál a legkisebb biztosítási díjt vették fel számításba, melyhez hasonló olcsó biztosítási díjt a polgárosult világ minden ideig ismert ily intézeteinél nem tud felmutatni, s mely szerint e három ágból a marha-, tűz- és jég-károkból az államnak mégis 35.596.500 frt. bevétele lenne anélkül, hogy egyes családok legkevesébe is lennének megterhelve, s az államnak azon kívül, hogy ezen ügyekben mindenkit, az elsőtől az utolsóig tökéletesen biztosított: évenként közel 20 millió frt. bevétele lenne, mint tiszta jövedelem, a többi 15.596.500 frtot a káresetek kárpótlására fordítván.

De legyen mindez igen rózsaszínben látva, s azt a 20 millió jövedelmet szállítsuk le a földre, vagy ép egynek, tehát 5 millióra; az a nagy vívmány, hogy a marha-, tűz- és jég-károkból ellen az egész magyar állam teljesen biztosítva van: az a megnyugvás, az a jólét, vagyonszerzés s adófizetési képesség, mely általuk oly véghetetlenül nagyra nőtt: egy oly vívmány, mely száz talán ezer milliókkal felér csak egy pár évtized lefolyása alatt is....

Ezen olcsó biztosítási díj folytán évek múlva, ha szinte az történelem is, hogy egyik-másik ágat, például a tűz-kár ágat egy-egy forinttal feljebb emelne is az állam a maga érdekében: akkor sem látnánk benne semmi megterhelő-, semmi nyomasztót: és akkor az államnak egy fél száz millió olyan monopolium-féle jövedelme lenne, melylyel a nemzet, mint fennebb is mondtam, a marha-, tűz- és jég-kár eseténél tökéletesen biztosítva lenne, s áldás kísérelni ily eljárásért minden nyomon, lépén.

Nem mondjuk, hogy mint az, a mit mi elmondunk: szentírás, s nem mondjuk, hogy mind ez a tervezet és számítás változás alá nem jöhet, nem tökéletesülhet; de annyi szent igaz, hogy ezen ügy megvitatása, megállapítása s elfogadása után áldás, nagy megnyugvás s nyereséyekkel lesz összekötve, amelyek az államra nézve egyaránt.... Annyi tagadhatatlan, hogy némely években fordulhatnak elő nagyobb és sürűbb káresetek, de a károsabb éveket mindig igen gazdagon fedeznek a kevésbé káros évek bő jövedelmei, s ez egy oly kifoghatatlan jövedelmi forrás lehet, mely nem csal, nem csalhat;... és ez ellen nem lesz az egész országban egyetlen szó is felémelve, hogy ez nem üdvös, nem áldásos s kívánatos, nem helyes s elfogadható.

És itt mintegy önkénytelen felmerül az a kérdés, mi történelem a mostan fennálló, engedélyezett honi és külföldi ily nevű intézetekkel? Az állam, a nemzet érdekében áldatnak, alárendelnek a maguk érdekeiket és megszűnnek többé működni, létezni. Az állam adta, az állam el is veheti a monopoliumot, melyet bírtak. Vagy végső esetben: egy a mostani ily engedélyezett társulatok tiszta jövedelmeinek megfelelő tőke-összeggel egyszer mindenkorra kárpótoltatnának, ha már másképpen nem lehetne segíteni a dolgon.... Különböző is midőn szabadalmat nyertek, azt hisszük, az állam nem kötelezte magát arra velük szemben, hogy ily engedélyeket nem ad másoknak is, vagy hogy maga az állam is nem fog soha ilyent felállítani. Végül, ha teljességgel nem lehetne velük megalkudni: szabad lenne a tér, s az állammal szemben folytassák versenyzésüket, had lássuk, melyik lesz a győztes.... Valóban ideje is lenne, hogy elvégre a nemzet és egyesek emancipáltatnának, meneküljenk ezen csapások, ostarától — értem a marha-, tűz- és jég-károkat — ideje, hogy megszabaduljunk, és azt emel is inkább bátran, jogosan követelheti a nemzet, mert egyik-másik fennálló biztosító-egyletek — elbizakodva talán rendkívüli jövedelmük folytán — arra a szívtelenségre vetemedtek, hogy kimondják, miszerint szalmás, vagy nádfedetes épületekre nem fogadnak biztosítási díjakat, s így a szegény ember a sors-csapások és üldözések ellenében még menedéket sem kereshet ez idők szerint a mostani ily monopoliumot gyakorló intézeteknél. (Vége következik.)

A jég mint kereskedelmi cikk.

Harminez év előtt még alig gondolta volna valaki, hogy a jég, e kellemetlen téli termék, az emberi háztartásnak, s a vegytani iparnak oly nélkülözhetlen tárgyává legyen, és hogy világkereskedelmi árucikk fontosságára emelkedjék. Pedig úgy van. A folyók, tavak bírása ez idő szerint oly tulajdönt képez, mely télen is tekintélyes aratást nyújt.

A jégfogyasztás újabb időben igen nagy mérvet kezd ölteni. A sörkésítés és kezelés rendkívül sok jéget vesz igénybe. A csukrák, a fagyalt és egyéb hűsítő eledelék és italok készítőin kívül a nagy vágóházak, husmérédek és konyhák is nagymennyiségű jéget fogyasztanak évenként, s ma már a legtöbb jobbmodu család is saját házi szükségletére jéget vet. A jégnek technikai s ipari célokra fordításán kívül a gyógyászatban is nevezetesen szerepe van, ugy belső, mint külső használatra; mint csillapító és ellenszer heves gyuladásoknál. Elmondhatni, hogy már a mi méréseket égjünk alatt sem lehetünk el jég nélkül; mennyivel fontosabb, keresztettség s jótékonyabb lehet tehát a melegebb s a forró évek alatt! Olasz-, Spanyolországban, vagy Észak-Amerikában, nyár idején majdnem lehetetlen a jégbeültöt itatok nélkül lázakat és gyomorhántalmakat elkerülni. Az észak-európai lakosra nézve a tropikus égjál alatti tartózkodás jég nélkül majdnem lehetetlenül válik, legálabb sokat több betegséget, s az emésztési szervek veszélyesebb bántalmait fenyegetik.

A jég világgazdalmi cikké tételének, s a jégkereskedés okserü fejlődésének érdemét az északamerikaiaknak kell tulajdonítani. — Minthogy a jégbeültöt itatok ott élvezik legnagyobb különfélegben s legnagyobb mennyiségben, nem csoda, ha a jégnek a még melegebb tartományokra nézve még nagyobb fokú jelentőségét is itt ismerték föl legelsőben. S ez eredmény, mely a melegebb tartományokba hajtó eszközölt jégszállítás első kísérletét követte, eléggé meggyőző őket, hogy ott a jég mindig nagy kelendősegre számíthat.

Az első szerény kísérletek — Észak-Amerikából Nyugat-Indiába jéget szállítani, — a húszas évek végére esnek. A vállalat sikerült; az első vállalkozók titokban tarták a jéget elvezető kereskedést, mely egyszerű nyereséget eredményezett, s mindig fokozottabb mérveket öltött. A dolog lassanként kiszivárgott a nagy közönségbe; utánaözörlés talált, s néhány év múlva a jég fontos kiviteli cikké lőn, s a tropikus égjál alatt oly nélkülözhetlenné kezdett válni, hogy egész sereg amerikai hajó pusztán csak jégszállítással foglalkozott. Az amerikaiak sajátosságok találatosságuk folytán csakhamar rájöttek, mikép kelljen a jéget ezer mérföldnyi távolságra, Nyugat-Indiába, Dél-Amerikába, Afrikába, Ázsiába, Kelet-Indiába, Chinába, sőt egészen a déli tenger szigeteire legzélszerűben elszállítani. Boston 1833-ban küldte az első jégszállítást Kalkuttába, s ettől fogva egyikévé lőn a legelső jégkereskedelmi piacoknak, noha utjában New-Yorkban szenvedélyes vetélytársra akadt, s New-York a bostoni hat részvénytársulat ellenében is — melyek 1867 óta a jégkereskedést különösen virágzásra emelték s évenként 200,000 tonna kristálytiszta jéget szállítottak ki, — most még óriásibb mennyiséget, s még nagyobb nyereséggel szállít. 1867-ben Aspinwallban és Panamában, melynek keskeny földszorosa, mint tudva van, valódi tropikus égjáljal bír, a jég mázsáját 8 dollárral fizették, mely Bostonban a hajóra szállítva, alig került fel dollárba. A nyugatindiai kis Szt.-Tamás-szigetnek akkori jégfogyasztása mintegy 1000 tonnára, azaz 20,000 mázsára rugott, s itt is 8 dollárral fizették a bostoni jég mázsáját. Ebből láthatni, mily jövedelmező volt már akkor is a jégkereskedés, úgy hogy el lehetett mondani, miszerint egy napi jégmunka télen többet hozott mint egy napi földmívelés munka nyáron a legjobb buzatermő földön.

Észak-Amerika nyugati partjain a jégkereskedés nem kevésbé virágzik; itt a jéget az egykori orosz Észak-Amerikából (most szintén az Egyesült-államokba van bekebelezve) szedik, s elszállítják San-Franciskóba, s a nyugati part minden déli városába, le egészen Guayaquil-ig, Payta-ig stb.

New-York mellett, a Rondout környékén a hideg évszakban mintegy 3000 ember foglalkozik a jégmunkával. A munka a Hudson-folyón rendszerint akkor kezdődik, midőn a jég 8-9 hüvelyk vastagságot ért el, a mi az uralgó téli hideg mellett elég gyakran előfordul. Egyébiránt a jég vastagsága és minősége a folyó különböző pontjain nagyon különféle. Ha a folyó partján álló raktárak közelében találunk kellő minőségű és terjedelmű jégterületet, akkor a jégmező s a különféle versenyzők közt kiosztatik vagy elárvereztetik, s minden parcella beleszúr rudakkal s ezekre kötött fenyőgallyakkal jelöltetik ki. Az egyes elárusított területeket a jégeke segélyével elbarázdálják egymástól; ez megtörténvén, a jég ismét más jégekével meggyőző 22-36 hüvelyk nagyságú kockákra osztatik föl, a mi úgy történik, hogy a jégeke egy hüvelyk mélységű barázdát karczol a jégbe.

Ezt ismét más ekék követik, melyek az első eke barázdát 3-4 hüvelyk, vagy általában annyira mélyítik, hogy az elhatárolt jégtablek ugyan összetartanak, de a jégkalapács egy ütéseire könnyen elválaszthatók egymástól.

A mint egy nagyobb jégtablett ily módon elbarázdáltak, fölcsújtják kisebb lemezekre, melyek mindegyike 112-120 kockát tartalmaz. Ez akként történik, hogy a határbarázdá hosszabban faékeket vernek, vagy pedig a jégkalapácsal gyengén veregetik a jégtablet széléit.

A jéglemezeket aztán a nyílt csatornán, melyet a jégraktárakig nyitnak, lovakkal a raktárakig vontatják. A lemezeket itt erre alkalmazott munkások rudakkal, csaklyákkal a jéghez elé viszik, s az ekkékk kockákra osztott darabokra tördelik, melyeknek egyenlő térmérete az elpakolást nagyon megkönnyíti.

A szétválasztott kockákat aztán megfelelő gépek a jégházakba emelik, hol ismét az odaalkalmazott munkások által rendszerint raktározatnak, úgy hogy az egyes jégalmok közt 3-4 hüvelyk szélességű ür hagyatnak, hogy a levegőnek szabad járása legyen s a víz az olvadó jégről lecsöpögessen. Ha a raktár megtelt, a fólhalmozott jéget néhány lábnyi vastagságra szénával behintik, s a jégházat becsukják. A kettős külfalak közt levő ür fűrészporral van kitöltve. Ez a belső falakon átszivárgó víz által folyvást nedvesen és hidegen tartatik, s így a fólhalmozott jéget a légköri levegő s a nap sugari behatásától elzárja. E jégházakból vitelik aztán a kivitelre szánt jég a hajókra. „M. U.“ Kiss Elek.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Nagy-Kikindán, 1875. márczius 5-én. Tekintetes szerkesztő úr! A nagy-kikindai Fröbl-féle gyermekkert javára rendezett tánczvigalom anyagi eredményéről szóló jelentésünket, a midőn ezenel nyilvánosságra hoztuk, kérjük tekintetes szerkesztő urat, ezt becses közérdekű lapjában szívesen közölni.*

* A legnagyobb készséggel. (Szerk.)

Az összes bevétel ft. 187-50

és pedig:	
rendes belépti díj	ft. 126-50
felülfizetések	ft. 38-60
2 üveg pezsgő kisorolásiért	ft. 13-40
mint fent	ft. 178-50

levonva a kiadásokat ft. 133-68
továbbá a még kinlévő belépti díjakat ft. 3-— ft. 136-68

marad tiszta jövedelem ft. 41-82
mely összeg tekintetes Bayer Alajos, helybeli ügyvéd urnak mint a gyermekkert plönökének kézbesítetett.

A helybeli felülfizetők névsorát térkimélet miatt nem közölhetjük, a vidékiekre nézve kivételt teszünk, és köszönettel regisztráljuk, hogy a Budapesti nagykereskedő Kohner úr 5 frittal, és Georgievics Sándor, kir. járásbíró úr T.-Kanizsán 3 frittal, járult hozzá fenti célhoz.

Fogadják mindannyian ezen áldozatukért a nemes cél érdekében forró halántakat. Nagyságos Karácsonyi Róza asszonyságnak és tekintetes Bayer Alajosnak pedig még külön köszönetünket fejezzük ki azon buzdító és hatóságos közreműködésért, melylyel a vállalatot anyagilag és szellemileg pártolták.

Dániel József, Szepefeld Máté,
a bál bizottmány elnöke. pénztárnok.
Ivanovits,
ellenőr.

HIRHARANG.

* **Tessék bíróság útján perelni.** A „Független Polgár“ t. szerkesztője ellen Vilckens Gyula felhívásokat küldött széjjel, a melyben a szerződés felmondása miatt támadt zavarokat, melyek a lap szétküldésénél előfordultak Rill József urra szeretné háritani. Ha Vilckens urnak követelése van, tegye azt bíróság útján, joga van hozzá, de ahhoz nincs joga, hogy valakit rágalmazásokkal illessen, alattomban küldözgetvén ellene a nyomtatott leveleket. — Az ily eljárás csak megvetést érdemelhet.

* **A képviselőház elnökéről.** Gyhocz Kálmán, midőn az országgházban elnöki székét elfoglalta, e szavakkal lépett elődjéhez, Percehez: „Eddig te csöngöttél és engem interpelláltál; most majd téged fognak interpellálni és majd én csengetek.“

* **Mikor fogad a belügyminister.** Tisza Kálmán belügyminister az országgyűlés tartama alatt kedden és szombaton d. u. 4-től 5-ig fogad. A közlekedési minister pedig, mint elődje, hétfőn, szerdán és pénteken d. u. 4-től 6-ig fogad.

* **Inquisitio a szabadkai nöképedében.** A „Füg. Polg.“-nak Szabadkáról a következő esetet írják: A mult héten a képezében egy öt forintos bankó veszett el. Hogy azt megtalálják, az igazgatónó elrendelte, hogy a képezdei növendékek mind egy szálíg vetkőzzenek le egy ingre. A vizsgálatnál egy tanárnó volt megbízva, ki csakugyan pontosan, de elég szemérmellenül járt el tisztében. Az ötös bankót ennek daczára még sem találták meg. A növendékek e barbár eljárás ellen passzt emeltek, azzal fenyegetődvén, hogy mindannyian kilépnék, ha elégtételt nem nyerne. Erre az igazgatónót elmozdították és Samu Józsefet neveztek ki képezdei igazgatójává. — (Azt a bizonyos madamet kellett volna az orvosoknak megvizsgálni, talán már eléggé érett volt arra nézve, hogy a Lipót-mezőn a Nr. 19 számú szobát elfoglalhassa, mert az általa követett eljárás a szentelenség quintessentiája volt. Szerk.)

* **A „Vasárnapi Ujság“ márczius 7-dik száma következő tartalommal jelent meg:** Az új ministerium (öt új minister arczképével.) — Dalok, gr. Vay Saroltól. — A holt Adorján szelleme. (Elbeszélés Borostyáni N.-tól.) — Anglia köznényai (3 képpel.) — A boszorkányhit hajdan és most. — Rajzok az őstörténelemből, Szalay Józseftől. — A madarak házaselete. — Utazás a föld közepébe. (Verne elbeszélése, képekkel.) — Öregünk fiatal korából. Közli ifj. Szinnyey József. — Légtörök. — Hazánk népesedési mozgalma. — A hétről. — Irodalom és művészet, stb. rendes rovatok. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára évnegyedre 2 frt; s „Politikai Ujdonságok“-kal együtt 3 frt.

* **A nők és az orvostudomány.** Dr. Billoth udvari tanácsos, a bécsi tanulók olvasó-körében újabb és ezim alatt: „A nők az orvostudomány terén“ igen érdekes felolvasást tartott. Előadásában világosan kijelenti, hogy az orvosi tudomány terén a nőkről igen keveset tart, s hogy e téren a nőknek, csak a betegek szelid és gondos ápolása lehet feladatuk. Kijelenté, hogy Zürichben határozottan ellenzte a nőknek az orvosi egyetemre való bocsátását, s e miatt egy orosz nő őt e bökkel tisztelte meg: „Őn a mi ellenségünk; én gyűlölöm őnt!“ Ő ezen ellenséges indulat daczára is elismeri a zürichi egyetem nőhallgatóinak szorgalmát. Ha azonban a nők által az orvostudomány terén elért eredményeket tekintü, véleménye oda terjed, hogy az azt, a mit a nők e részben irtak mind megsemmisítjük is, a tudomány ez által nem sokat fog vesztetni. A nők szorgalmát, tehetségeit, nem akarja kétségbe vonni; szerinte nincs bennök teremtő erő. Még a zene terén sem képesek valami nagyszerű felmutatni, jóllehet e tért leginkább művelik. A jelenlét hőlygek, jóllehet nem sok dicsérettel halmozta el őket, Brillrothot a felolvasás befeztével, mégis lelkesülten megtapsolták.

* **Fényes ovatio készül.** Az egyesült szabadelvű párt, mint a „K.“ írja fényes ova-

tióval szándékozik megtisztelni nagy hazánkfíat Deák Ferenczet. Az egyesült párt, mint ilyen, tiszteletét, hódolatát s hazafias elismerését kívánja kifejezni a nagy hazafi s a régi pártvezér iránt. Az ovatio módja iránt még nincs határozat, de az eszme lelkes fölkarolásra talál mindenütt.

* **Böles ítélet.** Párisban a békebíróság előtt egy házaspár jelent meg, elválasztó szándékukat kijelentve. — „Vannak-e gyermekeik?“ kérde a bíró. — „Igen uram, három, két fiu és egy leány. És épp ez a bökkenő. Nem tudunk rajtuk megosztani. Mindegyikünk kettőt akar.“ „Belenyugosznak önök ítéletembe?“ — „Igen, uram.“ „Várjak be önök mig egy negyedik gyermekök lesz, akkor megosztóhatnak. Két év múlva találkozik a bíró a férjjel.“ „Nos uram, hogy állunk az elválással?“ „Ah bíró ur — hangzott a válasz — valóságos szó sem lehet. „Hogy-hogy?“ „Most meg már öt gyermekünk van.“ — „No akkor még tovább is csak várjunk“ hangzott a biztatás.

* **Sajátságos ismertető jelek.** Wladislaus Wittmann magasabb orosz államhivatalnok hivatalos pénzek elkikkasztása után, megszökött és most rendőrileg köröztetik. Az orosz hatóság különös ismertetőjel gyanánt kiemelt a körözvényben, hogy „igen követelő, affektálmódora van és sajátosságos módon szokott valakinek kezét nyujtani“.

* **Nehéz lovasság.** Szabadkán a mult vasárnap este egy dragonyos hadnagy a piacon megtámadott két polgárt s az egyiknek velük volt feleségét minden áron elakarta burcolni. Hiába bizonyította a férj, hogy az az asszony az ő felesége, a hadnagy ur nem adott rá semmit hanem kihuzta kardját s a védező polgárokat azzal megtámadta. A férj azonban nem vette tréfára a dolgot, hanem kicsavarta a kardot a hadnagy kezéből, mire ez kerekelt oldott, sőt sapkáját is ott hagyta siettében. Mint a „Szabadka“ hallja, a hadnagy tisztí rangját el fogja veszteni ez erőszakoskodás miatt.

* **Egy nő a sorozó bizottság előtt.** Cs. városában néhány nap előtt tartott sorozás alkalmával mulatságos jelenetre adott alkalmat egy rabbi az által, hogy a sorozásra kiírtak közé véletlenségből beírt egy leányt is, kinek neve talán valamely férfinévhez hasonlított. A csinos lány a fólhívásra megjelent a sorozó bizottság előtt, hol általános derültséggel fogadták, miután pedig külső alakja rögtön elárulta, hogy a szoknyát nem a katonaságtól való irtózás miatt viseli, a sorozási lajstromból egyszer-mindenkorra kitorölték. Ha lábra kap az a furcsa divat, gyjezi meg rá a „Föv. Lapok“, hogy néhol a Fanni-ból Ferikét, a Ludovikából Lajoskát formálnak, akkor ilyen eset többször fordulhat elő.

* **Új expeditio a jeges tenger felé.** Dr. Kepes Gyula, ki a mult napokban ő Felisége által fogadtatott, a királynak ez alkalommal az újabb expeditio iránt tett tudakozására kijelenté, hogy Oroszország és Sziberián át veendi utját a jeges tenger felé, s hogy e vállalatban Wilczek János gr. is részt veend.

* **Egy kalandornó felett mondandó ítélet** legközelebb a marseillei törvényszék. E nő az előbbi években egy osztrák főherczegnó neve alatt Párisban iszonyú csalásokat követelt el. Végre azonban lépre került, s a marseillei fenyítőtörvényszéknek adatott át, s itt büntetésével, egy orvossal e hó elején fog elítéltetni. E nő tulajdonképen egy alpráfeknek neje volt, ki a második császárság alatt III. Napoleon udvaránál oly kedvelt egyéniség volt, hogy egyik gyermekét maga a császár tartotta a keresztvíz alá. A nő azonban férjétől elvált és Stellan név alatt Marseillenben több más déli városban operette-énekesnőnek csapott fel, szép alt-hangjával nagyszerű hódításokat tett. Később azonban beleunt az éneklésbe és s szabad zsmánnyolásra adta a fejét. Az állóherczegnó és kedvesét, illetőleg büntetését de Pleuc és Hornbostel első marseillei ügyvédek fogják védeni.

* **Cromvell feje** a kenti grófságban, Wilkinson Horace birtokában van. E fejnek történetét a „Times“ után a következőkben adjuk: Midőn II. Károly restauratíója sikerült, az angol protector tetemet kiásták az annak fejét vették, mely a tower egyik kapujára tűzött, hol 25 évig érintetlenül maradt. Egy szelvényes éjen a vihar lecsapta a földre e balzsamozott főt és az őr felkapta és köpenye alá tévén, elvitte a házába, hol egy kemenczeben elrejtette. A kormány e részletet az őr halálos ágyánál tudta meg; de a fejet eladták az őr örökősei Russelnek, ki e nevezetes ereklyével kiállítás rendezett. Cox James, egy a maga idejében híres muzeum tulajdonosa meg akarta vásárolni Cromvell fejét, de a szegény Russel nem bocsátotta áruba és csakis kényszerüségéből adosságok fejében engedte át hitelezőjének a számító Cox-nak, ki muzeuma eladásakor a francia forradalom idejében 250 font sterlingért eladta 3 egyénnek. Ezek egy fél korona (körülbelül 1 ezüst forint) belépti díj mellett mutogatták. Egyszerre mind a hárman kimultak és a fej az egyiknek 3 unokahúgáé lett, kik nem akarván e rájuk nézve kellemlen hatása ereklyét maguknál tartani, orvosuk Wilkinsonnak őrizetére bízták, sőt később el is adták. Így jutott Cromvell feje a nevezett orvos családjához, mely azt a mai napig sértetlenül megőrzé és nem adná el semmi áron. Cromvell fejét kiszáradt s kemény bőrfedi, a haj hiányzik róla, mert a mikor Russel volt, szálanként vették el csodáló. A fej hátsó része összefügg a nyak egy részével, melyen egy bárdvágás látható. Az orr oldalai benyomva és a szakáll az ajk alá tolvá van. A fején behalzsamozásakor végezhvitt orvosi műtet nem

árulja el, hogy az századokkal ezelőt történt, mikor az orvosi tudomány még polyába volt. Cromwell néhány foga és szempillái még most is teljes épségben vannak.

*** A zágrábi „Obzor“** a mai politikai változást örömmel fogadja, mert megszűnt az államvita úgy a magyar-osztrák mint a horvát-magyar kiegyezést illetően; most hát a horvát képviselők egészen szabadon mozoghatnak a magyar országgyűlésen, függetlenül tőlük magukat úgy a horvát mint a magyar kormánytól; az országgyűlésen szöveggyel keletkező egyes kérdésekben ennélfogva bármelyik magyar képviselő nézetéhez csatlakozhatnak, öntudatuknak, meggyőződésüknek és belátásuknak tartozván egyedüli felelősséggel.

*** Egy makrancos színész.** Brüsszelben a „theatre des Galeries“-ben, Verne Gyula föld körüli utazásának dramatizált átdolgozását adják. E látványos darabban egy elefánt is szerepel. A napokban ezen négy lábú színész azon pillanatban, midőn a színpadra kellett volna lépnie, fölmondta az engedelmességet s rossz hangulatának oly élénk jeleit adta, hogy a színpad mögött összegyűlt személyzet táncosnák látta, kerekét oldani. Szerencsére, az elefánt vezetője megfékezte az állatot, s az előadás tovább folytatólt, anélkül, hogy a közönség valamit észrevett volna.

*** Furesa kereset** nyújtott be a pesti kir. törvényszékhez. V. fölperes előadja keresetében, hogy ő T.-nak kincset, nagy kincset szerzett, t. i. felelősséget, „quae est pulchra, graciosus et potens“ és bár neki T. igért fardozásait jutalmat s az eljegyzési ünnepélyhez meg is hívta, már a lakadalmi vigás alkalmával is megelégedett róla, barátjáról. — Fölperes ebben keresetével szerint a római költő „donec eris felix, multos numerabis amicos“ stb. szavaiban kifejezett igazság illusztrálását látta. Nem kevésbé érzi magát fölperes sujtva az által, hogy alperes közbenjárásért minden díjazást megtagad. Alperes — mondja fölperes keresetében — feleségével 80 ezer forintnyi hozományt kapott, és így, még ha a nőt miibe sem veszi is, már ezen 80 ezer forintnyi összegért is, a mi alperesre nézve kincsen tekintendő, fölperest megilleti a 10% vagyis 8000 ft. Fölperes azonban nagylelkűséget öhaját gyakorolni és megelégszik 2000 ftal. Hat ezret alperesnek ajándékoz s kéri, vegyen ezen könyveket, a melyekből megtanulhatja, hogy miként kell a barátal bántani. A 2000 forinthez ragaszkodik s kéri a törvényszéket, hogy ez összeg megfizetésében alperest marasztalja el. Ezen keresetre a törvényszék kitéve a tárgyalási határnapot.

*** A szellemek idézők** társulata számban jól felszaporodott. Közéleti közgyűléseikön száz tagnál több vett részt. A szelid örültek szellemidézési médiumál most egy bécsi leányka szolgált, ki a felsőtét teremben nagy pláiddal volt leborítva. Ha kérdést intéztek hozzá, fehér fény árasztá el fejét, mely felfelé

emelkedett, vagy idestova mozgott a szerint, a mint a felelet igéző volt, vagy tagadó. — Valahányszor a szellem a hívők véleménye szerint jelen volt: a bécsi kisasszony különböző figurákat karcolt egy kezűgyébe toll papírra, melyeket a „bölcsebbek“ igyekeztek kimagyarázni. A legfurcsább a dologban az, hogy az ülésen egy magyar mágnás elnökölt. Furesa játéka van az észak! A szabadkőművességnek legalább meg van a maga haszna; jótékonykodik, a tagok mivelik egymást; szeretik a békességet; egymely társukat még szerkesztői székbe is behelyezik; — de hogy a spirítisták mit érnek el döröszégekkel — az kérdés. Ha valakire, úgy az ő mesterükre, Svedenburgra mondható el, hogy egy bolond százat csinál.

*** Egy eb hagyatéka.** A párisi szent-háromság-hídon évek óta egy öreg koldus kéregetett alamiznát a járókelőktől. Kit az agg koldus nyomorult tagjai s szívszagató rimázkodásai nem voltak képesek adakozásra bírni, rendszeren könyöröltre indította a kéregető aggyastán hűségese kutyája, mely szüntelenül vele volt s két lábra állva, fogai között gazdájának kalapját tartogatta, rendszeren megnyitotta a látványosságokért örömmel adózók pénztárcáját. Történik azonban, hogy a koldus meghal. De a Szent-háromság-híd másik látogatója, az eb, csak folytatja az arra menők szokásos megadóztatását. Még ügyesebben lépdelt két hátulós lábán, még szívrhatóbban nyöszörgött mint azelőtt. Egyszer csak ő elmaradt. Mi történthetett vele? Megmagyarázta csakhamar a megboldogult koldus ismerőse, ki is, mint a „Figaro“ írja, egy szép reggelen a fáradhatlan kéregető hull tetemeire lett. Ez még magában véve nem valami fontos esemény, de az már említésre méltó, hogy az elhalálozott eb hagyatékában 14 ezer frankot bankóban és egy vasuti részvényt találtak.

*** Egy tragikomikus eset** történt e napokban Ungváron. Egy ott lakó paraszt ugyanis gyomrára az orvos négy piócaát rendelt. Néhány óra múlva szaladnak az orvosért, hogy siessen hamar a parasztkoz, mert haldoklik. Az orvos odasielt s csakugyan nagyon rossz állapotban találta a parasztot. Hányta-vetette magát az ágyon s iszonyú fogcsikorgatása a legnagyobb gyötrelmekre mutatott. „Mi történt?“ kérdé az orvos, meghökkenve a nem sejtett krízistől. „Hát a piócaaktól lett ily rosszul“ felelé a feleség. „Lehetetlen“ mondá az orvos, „hiszen a helyeit sem látom a piócaáknak, hová lettek?“ — „No ha még bent vannak a gyomrában.“ — A szerencsétlen mind a négy piócaát bevette.

*** Egy szerkesztő meggyilkoltatása.** A Rómában megjelenő „Capitale“ című lap főszerkesztőjét, Sonzono Rafaelt mult hó 6-án egy bérelt gyilkos megölte. A részletekről ezeket írják Rómából: Oly időtől, midőn a lap már elkészült, és az összes szerkesztőségi személyzet elosztott, becsont a gyilkos a fő-

szerkesztő szobájába, és kiszemelt áldozatát négy törzsúrral sebzé meg, melyek mindegyike halálos volt. A megsebzettnek még volt annyi ideje, hogy segítségért kiáltson. A nyomda néhány szedője erre elősielt, majd rendőri poroszlok is ott termettek, kiknek hosszas küzdelem után sikerült a gyilkost letartóztatni. — Hogy mi indíthatta a gonosztevőt tette elkövetésére, ez iránt a legutóbbi hírek keringenek. A „Capitale“ az volt Rómának, mi Párisnak Rochefort „Marseillaise“-e: az ultradikálók közlönye. — Támadásai egyaránt élesen szóltak Minghetti kormánya, mint a vatikán ellen. Minthogy annyi bizonyosnak látszik, hogy a gyilkos egy harmadiknak volt béreltje, a rómaiak élénk képzelmenek most szabad tere van, és csak e két közt ingadozik: vajjon a Quirinal kormánya, vagy a vatikán embeiri vezették-e a gyilkos kezét. — A gyilkos neve Frezza Pio, 26 éves, hat láb magas, rendkívül izmos. Tettét tagadja, és csak szakadozott mondatokban beszél.

*** Egy magyar yankee,** ki két évvel ezelőtt Amerikába vándorolt ki, s Budapesten mintegy 30 frutnyi adóhátralékot hagyott hátra. Ráth Károly főpolgármesterhez levelet intézett, melyben előadja, hogy ő Budapesten szegény szabómester volt, s oly nagy adót róttak rá, hogy kénytelen volt előle Amerikába megugrani. Portékáját, melyet az adóbiztosok itt lefoglaltak, időkimelésből maga adta el s annak az árán ment új hazát keresni, hol senki sem fizet direkt adót, még a 800 emberrel dolgoztató gyártulajdonos sem. Hála Isten — ugymond — most jó dolga van s így csak halával tarthatók azoknak, kik őt szökni kényszerítették. Most látja, hogy a pénzügyminiszter pénzügyiában van — s azért mellekelve itt küldi otthon felelt adóhátralékát, 15 dollárt; kéri a főpolgármestert, javára írni ez összeget adótörlesztésül. Aláírva „Schlingel Kristóf, egykori szabómester a magyar fővárosban, Pesten.“ Természetes, hogy a főpolgármester elbámult e esodálatos adófizető magyaron, még jobban bámult azonban, midőn jobban megvizsgálva a 15 dolláros bankjegyet, úgy találta, hogy ez tulajdonképen nem is annyira pénz, mint inkább Schlingel ur szabóedre, mely bankjegyforma papírra van nyomtatva.

*** Hires gyalogoló.** Egy fiatal hollandi tartózkodik Párisban, ki gyalogolási képességével tette nevét népszerűvé. Még alig harminczhat éves s máris egész Japán, Kína, továbbá Észak- és Dél-Amerika nagy részét gyalogszerrel beutazta. Amsterdamból Párisig (490 kilométer) tíz napig gyalogolt; naponként 13 órát tett s ebédjét is utközben költötte el. Közélebb Oroszországba készül.

*** De már csakugyan tolvaj.** Párisban közelebb egy ügyvéd valami hires csirkefogót védelmezett, ki elég szemtelen volt, miatt védője az ő jámborságát bizonyítgatta, annak zsebéből a zsebkendőt kilopni. Az ügyvéd azonban véletlenül észrevette s bosszankodva

mondá: „De már csakugyan tolvaj az akasztófára való! tessék őt elítélni!“

*** Eltörhetlen üveget** talált fel egy francia üveggyáros. A próbánál egy ilyen üvegtáblát helyeztett le s erre több ólmy magából súlyos golyókat, köveket dobált a mellé, hogy az üvegnek valami baja lett volna. Találványáért már 4 millió frankot ígértek, ő azonban azt mondja, 40 millió alul nem adja a szentnek sem, — annyival kevésbé a németeknek — a kikre mind a francia különben is haragszik.

*** Banquette Garibaldi tiszteletére.** A munkások m. hó 15-én Rómában Augustusmauzoleumában Garibaldi tiszteletére banquette-t rendeztek. A színház köröskörül guirlandokkal és nemzeti lobogókkal volt feldíszítve. A színpadon azon 22 társaság zászlói voltak felállítva, melyek a banquette-en részt vettek. A földszinten egy 800 teretű asztal volt elhelyezve. Garibaldi körülbelül az ebéd közepe táján jelent meg a mulatók között, kísérve fia Menotti és a római polgármester által, s roppant lelkesedéssel fogadtatt. Garibaldi meleg szavakban köszöntö meg a szíves fogadtást, s poharát Róma javáért üritette ki. Az zenekar szünetek alatt a Garibaldihymust játszolta. A munkások ezután egy feketetollas kalapot adtak át Garibaldiak, melyet ő 1849-ben viselt, a midőn a francia csapatoknak bevonulásakor, Rómából elutazott. Rómában hagyott. A tábornok ismételve kijelentvén köszönetét, lelkes éljenek közt hagyta el a termet.

TÖRVÉNYTEREM.

A n.-becskereki e. f. kir. törvényszéknel 1875. évi márczius 13-án nyilvánosan tartandó ülésben következő perek fognak előadni:

Előadó: STANKOVITS GYÖRGY, kir. törv. bír. 2439. sz. polg. 1874. — Szuvaesky Mija és érdektársai felpereseknek Neugröschl Áron alperes ellen visszavásárlási jog iránt. 3152. sz. polg. 1874. — Neugröschl Áron felperesnek, Nikolics Maxa alperes ellen ingatlan bírtok iránt.

Szerkesztői nyiltposta.

R. J. K. Gyula, Gy. F. uraknak Módoson. — A szives megemlékezésért fogadjatok baráti köszönetem nyilvánítását. Vécsey István barátomnak helyben. — Ha buralmában volna, aranya foglaltatnának. Fekete László úrnak helyben. — Igen köszönöm, de jobban szerettem volna, ha ön a sikerült verset szóval mondhatta volna el. Török-beesei barátainak. — Küldöm köszönetem mellet baráti kézszorításomat. Zombolyára — i-nak. — Szerintem a pártlakulásnak csak örülni lehet. En mindenkinék meggyőződését csak tisztelni tudom.

H I R D E T É S E K.

265. sz. váltó 1875. (41—31)

Czégbejegyzés.

A nagy-becskereki e. f. kir. törvényszék mint váltó-bírósnál 1875. évi január 16-án a kereskedelmi egyéni czégek jegyzékébe bekebleztetett „Lövy Filipp“ czégbírláló Lövy Filipp vegyeskereskedő Szókán.

Kelt a nagy-becskereki e. f. kir. törvényszéknek 1875. évi január 23-án tartott üléséből.

Várady Mihály, kir. tszéki elnök.

264. sz. váltó 1875. (42—31)

Czégbejegyzés.

A nagy-becskereki e. f. kir. törvényszék mint váltó-bírósnál 1874. évi december 16-án a kereskedelmi egyéni czégek jegyzékébe bekebleztetett „J. Bleier“ czégbírláló Bleier Izrael vegyeskereskedő H.-Neuzinán.

Kelt a nagy-becskereki e. f. kir. törvényszéknek 1875. évi január 23-án tartott üléséből.

Várady Mihály, kir. tszéki elnök.

7354. sz. váltó 1874. (32—31)

Hirdetmény.

A nagy-becskereki e. f. kir. törvényszék mint váltó-bírósnál folyó évi november 4-én tartott ülésében Tolveth István nagy-becskereki fűszer-, festék- és anyagkereskedő aláírási czime bejegyeztetett; czimvezető a cégtulajdonos.

Kelt a nagy-becskereki, e. f. kir. törvényszéknek 1874. évi december 16-án tartott üléséből.

Várady Mihály, kir. tszéki elnök.

99. sz. váltó 1875. (33—31)

Czégbejegyzés.

A n.-becskereki e. f. kir. törvényszék mint váltó-bírósnál 1874-ik december 12-én a kereskedelmi egyéni czégek jegyzékébe bekebleztetett „Peter von Zoldy“ czégbírláló Zoldy Péter söröződe-tulajdonos Nagy-Becskereken.

Kelt a nagy-becskereki e. f. kir. törvényszéknek 1875-ik évi január 23-án tartott üléséből.

Várady Mihály, kir. tszéki elnök.

Árlejtési hirdetmény. (37—31)

A nagy-becskereki kir. ügyészség részéről közhírre tételik, hogy a nagy-becskereki „Munkács“ nevezetű fegyházban letartóztatott elítelt és vizsgálati foglyok élelmezésének 1875. évi január 1-től egy, esetleg három évre való biztosítása végett a zárt írásbeli ajánlatokkal egybekapcsolt nyilvános árlejtés f. é. márczius 21-ik napján reggeli 9 órakor ezen kir. ügyészség hivatali helyiségeiben fog megtartani.

A vállalkozni szándékozók ennélfogva felhívának miszerint 800 ft. bantapénzzel ellátott szabályszerűen kiállított írásbeli ajánlatokat az illető kir. ügyészségnek említett időpontig annál bizonyosabban beküldjék, minthogy azontul ilyenek elfogadlatni nem fognak; vagy a fent megállapított bantapénzzel a megjelölt helyen és időben a nyilvános árlejtésnél személyesen vagy igazolt meghatalmazottjaik által részt vegyenek.

Kiküldési árul, minden egészséges rab napontai élelmezésére, a felsőbbbségileg 21 krra megállapított ár szolgál. Figyelmeztetnek a vállalkozók, hogy írásbeli ajánlataikban az ár, melyért a vállalatot elfogadni készek, ne csak számban, hanem írásban is kitegyék, és a mennyiben azt három évre hajlandók olcsóbban az élelmezést elvállalni, ezt világosan és elkülönítve ugyanazon ajánlatokban kitüntessék, minthogy az egy évre történt árlejtés után a három évre való élelmezésre az árlejtés megtartatni s csak ezután az írásbeli ajánlatok felbontatni fognak.

Végre megjegyeztetik, hogy valamint írásbeli ajánlatoknál, úgy a nyilvános árlejtésnél, a vállalkozni kívánók, magukat illető hatóságuktól előéletük és vagyoni állapotjuk iránt bizonyítvánnyal igazolni tartoznak.

Az árlejtés úgy egy valamint három évre, befejezte után a vállalkozóra azonnal kötelező, a magas kinstárra nézve azonban csak a felsőbbi jóváhagyás után.

Az árlejtési feltételek e kir. ügyészségnél betekintelők. Nagy-Becskereken, 1875. évi márczius 4-én.

Dr. Raics Milós, kir. ügyész.

7. szám. Pályázat. (35—31)

Alulirt szolgabíró által folyó évi január 3-án kiírt pályázat a bánlaki községi orvosi állomás betöltése tárgyában, pályázók hiányában, eredmény nélkül maradván; újlag felhívának a pályázni kívánó t. orvos urak, az 1871. évi XVIII. t. cz. 74. §-a értelmében felszerelt folyamodásukat folyó évi márczius 31-ik napjáig, mint a választási napig, alulirt szolgabíróhoz benyújtani.

Ezen Bánlakon székelt orvosi állomással 600 ft. évi

fizetés, szabad fuvarral összekötött 10, illetőleg 40 krnyi látogatási díj van összekötve.

Bánlakon, 1875. évi február 20-án.

Milutinovits Sándor, szolgabíró.

20. sz. b. v. 1875. (39—31)

II. árverési hirdetés.

A nagy-becskereki tek. e. f. kir. törvényszék telek-könyvi osztályának m. é. 9706. sz. a. végzése folytán Berényi F. V.-nek részére, Kugler Ede József alperesnek végrehajtásilag lefoglalt és a török-beesei község 467. tjkönyvben A. I. (606—607.) r. sz. 462. öszs.-sz. a. tulajdonul felvett s 6500 ft-ra becsült ház és házhelye f. é. márczius 2. napjára délelőtti 10 órakor elrendelt első árverés alkalmával vevők nem jelentkezvén, közhírre tételik: hogy a fentkorulirt ingatlanok f. é. ápril 2-án délelőtti 10 órakor a török-beesei községhezánál az árverési feltételekhez képest esetleg becsáron alul is el fog adatni.

Kelt Török-Beesén, 1875. márczius 2-án.

Rankovits István, kir. bír. végrehajtó.

Das seit 1851 patentirte und seither tausend und tausendfach erprobt und attestirte, von Sr. Majestät neuerdings mit allerhöchstem Privilegium ausbezeichnete, von der medicinischen Fakultät geprüfte und bewährt befundene **echte Arcanum zur gänzl. Ausrottung der Ratten, Haus- und Feldmäuse, Maulwürfe und Schwaben**, (welches dieselbig nachzupflanzend versucht und verkauft wird), ist unverfälscht in Gr.-Becskerek einig und allein zu haben in der Handlung von **A. Heidegger**, in der Hauptgasse. — Preise: 1 große Dose in Blech 1 fl., 1 kleine 80 fr. Aufträge auch auf einzelne Dosen überall hin werden gegen Postnachnahme schnellstens ausgeführt.

Müszige täglich einlauderer Zuschriften: Durch die Anwendung Ihres „Arcanum“ bin ich von den vielen lästigen Schwaben in meiner Wohnung, und im Keller von den Ratten befreit, wofür ich Ihnen sehr dankbar bin, da ich früher alles Mögliche vergebens angewendet hatte. Achtungsvoll **Fer. Kainz**, Wälfchebrunn, Ferdensfelderstraße 61. Bitte mir noch eine Dose Arcanum zu senden, daselbst ich unüber-trefflich, denn durch dessen Anwendung sind aus meinem Keller alle Ratten ausgerottet, obgleich es so viele waren, daß es kaum zu fassen ist. Leoben, 23. September 1873. Achtungsvoll **F. Schönitzer**.